

EKOLOGICKÉ OCENENIA EÚ

Všeobecný úvod

Zvýšenie ekologickej poľnohospodárskej výroby výrazne prispieva k zníženiu používania chemických hnojív, pesticídov a antimikrobiálnych látok a má pozitívny vplyv na našu klímu, životné prostredie, biodiverzitu a dobré životné podmienky zvierat. Práve preto bola ekologická poľnohospodárska výroba identifikovaná ako výroba, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri dosahovaní cieľov Európskej zelenej dohody, stratégie Z farmy na stôl a stratégie v oblasti biodiverzity. Komisia si z tohto dôvodu predsavzala do roku 2030 zabezpečiť, aby sa 25 % poľnohospodárskej pôdy v EÚ obhospodarovalo v systéme ekologického poľnohospodárstva a aby sa zvýšil podiel ekologickej akvakultúry.

Na podporu tohto cieľa Komisia v marci 2021 prijala akčný plán pre napredovanie ekologickej poľnohospodárskej výroby¹. V ňom sa uplatňuje koncepcia, že stimulácia ekologickej poľnohospodárskej výroby ide ruka v ruke s nárastom dopytu spotrebiteľov po produktoch ekologickej poľnohospodárskej výroby. To si okrem iného vyžaduje zvýšenú informovanosť verejnosti o vlastnostiach a prínosoch ekologickej poľnohospodárskej výroby. Na tento účel akčný plán zahŕňa zavedenie výročných ocenení za excelentnosť v ekologickom hodnotovom reťazci. V roku 2023 budú tieto ocenenia udelené druhýkrát.

Videá o [vítazoch a finalistoch](#) udeľovania ekologických cien z roku 2022.

Ocenenia sa plánujú udeliť v siedmich kategóriách, pričom celkovo sa udelí osem ocenení:

- Kategória 1: Najlepšia ekologická poľnohospodárka a najlepší ekologický poľnohospodár²
- Kategória 2: Najlepší ekologický región
- Kategória 3: Najlepšie ekologické mesto
- Kategória 4: Najlepší ekologický eko-obvod
- Kategória 5: Najlepší maloobchodný spracovateľ potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby³
- Kategória 6: Najlepší maloobchodný predajca potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby
- Kategória 7: Najlepšia ekologická reštaurácia/stravovacia služba⁴

Tieto ocenenia sú nefinančné a budú udelené okolo 23. septembra, ktorý je Dňom ekologickej poľnohospodárskej výroby EÚ.

Základné informácie o jednotlivých kategóriách

- **Kategória 1:** Cieľom ocenenia pre „**najlepšího ekologického poľnohospodára**“ je odmeniť poľnohospodára (**jednu ženu a jedného muža**), ktorý vyvinul vynikajúci, inovačný, udržateľný

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o akčnom pláne pre napredovanie ekologickej poľnohospodárskej výroby: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>.

² Zahŕňa poľnohospodársku činnosť na súši aj akvakultúru.

³ Vrátane spracovateľov produktov ekologickej akvakultúry.

⁴ Reštaurácia (samostatná reštaurácia alebo hotelová reštaurácia) a/alebo stravovacia služba (poskytovateľ stravovacích služieb alebo jedáleň).

- a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
- **Kategória 2:** Cieľom ocenenia pre „**najlepší ekologický región**“ je odmeniť región, ktorý vyvinul vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
 - **Kategória 3:** Cieľom ocenenia pre „**najlepšie ekologické mesto**“ je odmeniť mesto, ktoré vyvinulo vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
 - **Kategória 4:** Cieľom ocenenia pre „**najlepší ekologický „eko-obvod“**“ je odmeniť „eko-obvod“, ktorý vyvinul vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
 - **Kategória 5:** Cieľom ocenenia pre „**najlepšieho maloobchodného spracovateľa potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby**“ je odmeniť malý a stredný podnik (MSP) spracúvajúci produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorý vyvinul vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
 - **Kategória 6:** Cieľom ocenenia pre „**najlepšieho maloobchodného predajcu potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby**“ je odmeniť maloobchodného predajcu potravín predávajúceho produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorý vyvinul vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.
 - **Kategória 7:** Cieľom ocenenia pre „**najlepšiu ekologickú reštauráciu/stravovaciau službu**“ je odmeniť reštauráciu/stravovaciau službu ako MSP, reštauráciu (samostatnú alebo ako súčasť hotela) a/alebo stravovaciau službu (poskytovateľ stravovacích služieb alebo jedáleň) ponúkajúce na svojom jedálnom lístku certifikované produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré vyvinuli vynikajúci, inovačný, udržateľný a podnetný projekt, ktorý vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a spotrebu.

Kritériá oprávnenosti a udelenia ocenenia

1. Prihlášky na udelenie ekologických ocenení EÚ musia spĺňať tieto kritériá oprávnenosti:

a) Prihlášky na jednotlivé ocenenia treba podať na tejto webovej stránke:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_sk

Stránka obsahuje odkazy na online formuláre prihlášok na každé z ocenení. Všetky prihlášky by sa mali podať najneskôr do **14. mája 2023, 23:59:59 CEST**.

b) Prihlášky musia byť v jednom z úradných jazykov EÚ.

c) Uchádzači musia byť právnickými alebo fyzickými osoby so sídlom alebo bydliskom v jednom z 27 členských štátov EÚ.

d) Predložený projekt sa musí realizovať v EÚ a musí sa jasne vzťahovať na **jednu** zo siedmich kategórií ocenení/ôsmich ocenení. Ten istý projekt sa nemôže uchádzať vo viacerých kategóriách/o viaceré

ocenenia. Každý uchádzač sa môže uchádzať len o **jedno ocenenie**. Na jedno ocenenie možno podať najviac jednu prihlášku.

e) Víťazi kola z roku 2022 sa nemôžu prihlásiť do kola v roku 2023. Finalisti kola z roku 2022, ktorí nevyhrali, sa do kola v roku 2023 prihlásiť môžu.

f) Projekt by mal byť buď plne realizovaný, alebo by mal byť v dostatočne pokročilom štádiu, aby ho porota mohla posúdiť (t. j. mal by byť dosiahnutý dostatočný pokrok vo fyzickej realizácii, aby bolo možné preukázať dosiahnutie cieľov).

g) Osobitné kritériá oprávnenosti pri každej kategórii ocenenia:

- **Najlepšia ekologická poľnohospodárka a najlepší ekologický poľnohospodár:** certifikovaný podľa nariadenia (EÚ) 2018/848⁵;
- **Najlepší ekologický región:** žiadne osobitné kritériá oprávnenosti.
- **Najlepšie ekologické mesto:** žiadne osobitné kritériá oprávnenosti, ak mesto prevádzkuje jeden alebo viaceré ekologické poľnohospodárske podniky alebo obchody, treba poskytnúť dôkaz o ich certifikácii ako ekologického podniku. Malo by ísť o certifikát platný v momente preloženia žiadosti,
- **Najlepší ekologický „eko-obvod“:** „eko-obvod“ je vymedzený ako zemepisná oblasť, kde poľnohospodári, verejnosť, poskytovatelia služieb cestovného ruchu, združenia a subjekty verejného sektora dospejú k dohode týkajúcej sa udržateľného spravovania lokálnych zdrojov na základe ekologických zásad a postupov,
- **Najlepší maloobchodný spracovateľ potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby:** podnik certifikovaný podľa nariadenia (EÚ) 2018/848 so 100 % ekologickou poľnohospodárskou výrobou, ktorý spĺňa vymedzenie pojmu MSP⁶ (podnik, ktorý zamestnáva menej ako 250 osôb a ktorého ročný obrat nepresahuje 50 miliónov eur a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov eur). Družstvá možno považovať za podniky. Spracovanie predstavuje úkony podľa vymedzenia v nariadení (ES) č. 852/2004⁷.
- **Najlepší maloobchodný predajca potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby** podnik certifikovaný podľa nariadenia (EÚ) 2018/848 predávajúci 100 % ekologicky certifikované výrobky (okrem nepotravinových výrobkov alebo potravinových výrobkov, ktoré nedostávajú v ekologickej

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32018R0848>).

⁶ Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 týkajúce sa vymedzenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>).

⁷ Definície v článku 2 písm. m), n) a o) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín:

- m) „spracovanie“ znamená akúkoľvek činnosť, ktorá podstatne mení pôvodný produkt, vrátane ohrevu, údenia, nakladania, zretia, sušenia, marinovania, extrakcie, extrudovania alebo kombinácie týchto procesov;
- n) „nespracované produkty“ znamenajú potraviny, ktoré neprešli spracovaním a zahŕňajú produkty, ktoré boli delené, rozkúskované, oddelené, nakrájané na plátky, vykostené, jemne rozomleté, zbavené kože, mleté, narezané, očistené, orezané, lúpané, drvené, chladené, mrazené, hlboko zmrazené alebo rozmrazené;
- o) „spracované výrobky“ znamenajú potraviny, ktoré sú výsledkom spracovania nespracovaných produktov. Tieto výrobky môžu obsahovať zložky, ktoré sú potrebné na ich výrobu alebo, aby im dali osobitné vlastnosti.

podobe), ktorý spĺňa vymedzenie pojmu MSP⁸ (podnik, ktorý zamestnáva menej ako 250 osôb a ktorého ročný obrat nepresahuje 50 miliónov eur a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov eur). Družstvá možno považovať za podniky;

- **Najlepšia ekologická reštaurácia/stravovacia služba** podnik so 100 % ekologický certifikovanými potravinami na svojom jedálnom lístku, ktorý spĺňa vymedzenie pojmu MSP⁹ (podnik, ktorý zamestnáva menej ako 250 osôb a ktorého ročný obrat nepresahuje 50 miliónov eur a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov eur). Družstvá možno považovať za podniky.

2. Všetky oprávnené prihlášky posúdi porota pre udeľovanie ekologických ocenení EÚ podľa týchto horizontálnych kritérií na udelenie ocenenia:

- **Excelentnosť:** Víťaz musí vypracovať excelentnú iniciatívu, ktorá vytvára skutočnú pridanú hodnotu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu. To znamená dobré výsledky a vplyv projektu vo vzťahu k jeho pôvodným cieľom. Pri každom projekte by sa mal preukázať jeho vplyv na príslušnú oblasť a územie a jeho výsledky by mali byť v súlade s pôvodne vytyčenými cieľmi a zámermi.
- **Inovačný charakter projektu vo zvolenej kategórii ocenenia:** Projekty by nemali byť „bežnými podnikateľskými projektami“, ale mali by mali by vynikať vďaka novým prístupom, novým organizačným metódam alebo vývoju nových (alebo výrazne) zlepšených výsledkov v oblasti ekologického poľnohospodárstva. Kritériá na meranie inovačného charakteru v každej kategórii sú podrobnejšie uvedené v osobitnej sekcii danej kategórie.

⁸ *Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 týkajúce sa vymedzenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>).*

⁹ *Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 týkajúce sa vymedzenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>).*